

ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»

ІНСТИТУТ БІОМЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА МІКРОБІОЛОГІЇ, СУЧАСНИХ БІОТЕХНОЛОГІЙ,
ЕКОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з освітньої діяльності

Оксана КОЛЯДА

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма «Конструктивна екологія та пермакультура»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

(назва освітньої програми)

освітнього рівня магістр

(назва освітнього рівня)

галузь знань 10 Природничі науки

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) 101 Екологія

(шифр і назва спеціальності(тей))

Спеціалізація(ї) _____

(назва спеціалізації)

Інститут біомедичних технологій _____

(назва навчально-виховного підрозділу)

Обсяг, кредитів: 6

Форма підсумкового контролю: залік

Київ 2021 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Педагогічна практика є невід'ємною складовою частиною освітнього процесу підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка проводиться для студентів денної та заочної форм навчання I курсу магістерського рівня освіти спеціальності 101 Екологія.

Практика проходить в II семестрі першого року навчання, обсяг її складає 6 кредитів ЄКТС (180 годин).

Базою проходження практики студентів-магістрантів є:

- Коледж «Освіта» Університету «Україна»;
- випускові кафедри інституту біомедичних технологій Університету «Україна» - кафедра мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, кафедра фармації;
- Інститут агроекології і природокористування НААН;
- Державний професійно-технічний навчальний заклад «Конотопський аграрний ліцей»;
- Державний навчальний заклад «Жашківський аграрно-технологічний професійний ліцей»;
- заклади середньої освіти I-III ступенів (за бажанням та можливістю студента).

Педагогічна практика є важливою складовою навчально-виховного процесу, в ході якого відбувається безпосереднє поєднання та реалізація теоретичних знань, що отримують студенти на заняттях, з практичною діяльністю студентів в якості педагогів. Це дозволяє, з одного боку, закріпити й поглибити знання теорії, а з іншого – набутти практичні вміння й навички, необхідні для майбутньої самостійної роботи, вміння доводити теоретичні знання до широкого кола фахівців та нефахівців галузі..

Мета та завдання педагогічної практики

Метою педагогічної практики є:

- реалізація теоретичних знань з різних професійних дисциплін у різноманітних практичних формах і видах навчально-виховної роботи зі школярами та студентами;
- закріплення педагогічних навичок, вдосконалення знань, необхідних для роботи у навчальних закладах різного рівня акредитації, формування вмінь застосовувати їх у навчально-виховному процесі під час виконання посадових обов'язків педагога;
- поглиблення і розширення теоретичних знань з дисциплін екологічного та біологічного профілю, набутих під час особистого навчання, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час педагогічної практики.

- формування психолого-педагогічних та методичних умінь та навичок викладання відповідних екологічних та загальнобіологічних навчальних дисциплін у системі НУШ та середньої освіти;

- набуття умінь організації основних форм навчання із застосуванням сучасних методів та методик викладання екологічних та біологічних дисциплін;
- формування умінь професійного і педагогічного спілкування зі аудиторією школярів чи студентів;
- виховання досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей викладача, індивідуального творчого стилю викладацької діяльності, потреби в самоосвіті та реалізації навички навчання впродовж життя.

Основними **завданнями** викладацької практики є:

- опанування основ науково-методичної та навчально-методичної роботи, набуття навичок педагогічної майстерності, структурування і методично грамотного перетворення наукового знання в навчальний матеріал, освоєння різноманітних освітніх технологій;
- формування вмінь формулювання навчально-виховних цілей, вибору типу, виду заняття, використання різних форм організації навчальної діяльності освітньої аудиторії;
- розуміння діагностики, контролю і оцінки ефективності навчальної діяльності – ознайомлення з державним освітнім стандартом і навчальними програмами відповідних дисциплін біологічного, екологічного та агрономічного спрямування, основами методики планування навчального процесу (планування заняття для заняття зі студентською аудиторією, планування уроку у шкільному середовищі);
- ознайомлення з посадовою інструкцією педагогічного працівника, документацією навчального процесу - проєктування навчального процесу за спеціальним курсом на прикладі однієї зі спеціальних дисциплін, що реалізуються на кафедрі - відвідування та аналіз лекцій, семінарів, лабораторних занять викладачів навчального підрозділу, відвідування уроків у школі;
- розробка навчальних занять різного рівня (уроків, лекцій, семінарів, лабораторних, практичних занять, виступів тощо);
- проведення занять різного спрямування, систематичний аналіз своєї практичної діяльності та досвіду навчально-виховної роботи, ведення щоденника викладацької практики;
- виховання в магістрів досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей педагогічного працівника, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті, принципів дотримання академічної доброчесності;
- підготовка звітної документації.

Досягнення педагогічною практикою заявленої мети передбачає формування та закріплення компетентностей, сформованих при оволодінні матеріалом освітніх компонент програми.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

Фахові компетентності:

ФК 5. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК 16. Здатність проводити екопросвітницьку та екоосвітню діяльність на засадах глибинної екології та пермакультури.

Очікувані результати навчання

Проходження педагогічної практики студентами освітньо-кваліфікаційного «Магістр» за спеціальністю 101 Екологія спрямовано на досягнення, закріплення і вдосконалення наступних програмних результатів:

ПРН 5. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів із урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПРН 8. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПРН 26. Уміти проводити екопросвітницьку та екоосвітню діяльність на засадах глибинної екології та пермакультури.

Зміст практики

Зміст педагогічної практики охоплює базові питання з фундаментальних дисциплін екології, біології, загальної та прикладної методики навчання, знання з вікової психології та педагогіки. А саме, актуальні проблеми викладання дисциплін загальнобіологічного та екологічного спрямування у закладах освіти різного рівня акредитації (коледж, школа, університет) в світлі вимог Нової української школи, Болонської системи освіти, реалізація виховних завдань для формування наукового світогляду, патріотичного виховання на прикладах видатних наукових постатей у даних галузях, сприяння гуманізації, естетизації, екологізації особистості та суспільства.

Основні види і форми роботи

Проходження педагогічної практики здобувачами ОКР «магістр» передбачає наступні види діяльності:

1. Навчальна робота:

– розробка та проведення навчальних, лекційних, практичних,

семінарських, лабораторних занять з відповідних дисциплін навчального процесу;

- проведення консультацій для школярів, студентів I курсу коледжу, студентів I-III курсів університету з конкретного навчального предмету;
- проведення індивідуальних занять зі студентами I-III курсів;
- відвідування занять провідних викладачів кафедри та своїх однокурсників з подальшим їх аналізом;
- проведення «цікавих» уроків, що вимагає додаткового пошуку інформації та її відповідного подання із застосуванням сучасних ІКТ та засобів інтерактивного навчання.

2. Науково-методична робота

- ознайомлення з робочими навчальними планами, навчальними програмами і навчально-методичними комплексами дисциплін відповідних напрямів підготовки;
- вивчення наукової методичної літератури з метою теоретичного осмислення і оптимізації реального навчального процесу;
- розробка план-конспектів уроків, лекційних, семінарських, практичних лабораторних занять;
- складання завдань для проведення поточного, модульного та підсумкового контролю, завдань для проведення тестового контролю;
- впровадження інноваційних форм і методів навчання;
- проведення методичного аналізу навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння;
- виконання індивідуального завдання за рішенням групового керівника.

3. Організаційно-виховна робота

- ознайомлення з планом організаційно-виховної роботи школи, коледжу, кафедри, факультету;
- складання психолого-педагогічної характеристики на учнівську чи студентську академічну групу на основі використання психолого-педагогічних методик (соціометрія, визначення психологічного клімату групи);
- участь у виховній роботі в учнівському чи студентському колективі, виконання доручень куратора (тьютора) академічної групи;
- проведення ознайомчих екскурсій з метою формування екологічного мислення у школярів та студентів;
- участь у профорієнтаційній роботі.

Конкретний зміст та програми практик затверджується на засіданні кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології щорічно, залежно від контингенту студентів, їх бажань щодо місця проходження практики.

Індивідуальні завдання

Під час педагогічної практики студенти повинні:

- 1) ознайомитися з навчально-методичною та науковою роботою кафедри, на якій проводиться практика; з програмно-методичним забезпеченням тієї навчальної дисципліни, з якої будуть проводитися заняття практикантом; зі

специфікою методики роботи педагогічного працівника.

2) вивчити навчальні плани чи програми тієї дисципліни, з якої будуть проводитися практичні заняття; ознайомитися з психологічними, віковими та індивідуальними особливостями контингенту групи, де будуть проводитися навчальні заняття, стан їхньої успішності; особливостями організації та проведення уроків чи навчальних занять.

3) сформувати навички й уміння майбутньої педагогічної діяльності шляхом відвідування занять вчителів школи та викладачів кафедри; розробки розгорнутих план-конспектів уроків, лекційних, семінарських, лабораторних та практичних занять відповідно до робочої навчальної програми; через проведення навчальних занять в різних закладах освіти; відвідування занять своїх колег та їх подальше конструктивне обговорення, складання аналізу та самоаналізу проведених занять.

Методичні рекомендації

Під час проходження педагогічної практики студенти повинні розвинути свої індивідуальні здібності і закріпити навички професійної педагогічної підготовки, здобуті впродовж вивчення дисциплін та спецкурсів. Під час підготовки до уроків, лекцій, лабораторних, та практично-семінарських занять студентам необхідно консультуватись з керівником практики та провідними викладачами курсу, вчителями відповідних предметів, які нададуть чіткі методичні рекомендації щодо їх організації та проведення, забезпечать необхідними методичними матеріалами, зокрема й методичними порадами та інструментами.

Рекомендації щодо дій магістранта-практиканта на базі практики

Упродовж навчання магістрант педагогічної практики:

- 1) отримує настанови на випускаючій кафедрі;
- 2) закріплюється за академічною групою, на базі якої виконує педагогічну, науково-методичну та організаційно-виховну роботу з практики, знайомиться з документацією з педагогічної практики (завданням-звітом, індивідуальним завданням, графіком роботи), вивчає документацію школи чи кафедри – план роботи, програми, методичне забезпечення відповідних навчальних дисциплін, індивідуальний план роботи і складає на цій основі індивідуальний план практики, який подає на затвердження куратору чи керівнику практики;
- 3) з'ясовує наявність і відповідність засобів навчання змісту навчальної дисципліни та інших форм роботи з школярами чи студентами (знайомство з обладнанням навчальних аудиторій, методичних кабінетів, музеїв, бібліотек тощо);
- 4) ознайомлюється з напрямками роботи науково-дослідних лабораторій кафедри, з роботою навчально-методичного кабінету;
- 5) відвідує всі навчальні заняття вчителя-куратора чи викладача-куратора з відповідної дисципліни та заняття; відвідує всі заняття у закріпленій академічній групі з метою вивчення контингенту.

Протягом подальшого часу проходження педагогічної практики (відповідно до графіку) магістрант:

- 1) активно виконує всі види педагогічних та організаційно-виховних робіт педагогічного працівника: відвідує заняття, здійснює самоаналіз та аналіз прослуханих занять;
- 2) виконує педагогічне навантаження у закріпленому навчальному контингенті;
- 3) проводить заняття практичного модуля за розкладом; здійснює роботу в межах самостійного модуля (проведення занять, розробка планів, складення конспектів занять, розробка тестових завдань для підсумкового контролю тощо), готує та проводить індивідуальні заняття;
- 4) добирає та виготовляє відповідну наочність, веде облік оцінок у журналі під наглядом провідного викладача дисципліни від кафедри чи вчителя-куратора в школі, виконує завдання щодо методичного вдосконалення навчальної дисципліни, бере участь у роботі засідань кафедри факультету;

5) проводить організаційну роботу у закріпленій академгрупі; складає психолого-педагогічну характеристику на колектив, виконує групове та індивідуальне завдання з фаху, веде документацію щодо практики (щоденник практики).

Завершальним етапом педагогічної практики є оформлення звітної документації щодо проходження практики, підготовка до заліку та захисту практики.

Для реалізації основної мети педагогічної практики магістранти повинні виконати вище зазначені завдання з наступних нормативних дисциплін:

Для закладів середньої освіти (школа) – проведення навчальних занять з біології у 6-11 класах;

Для Коледжу «Освіта» - проведення навчальних занять відповідно до навчальної програми;

Для кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології Університету «Україна» - проведення навчальних занять відповідно до навчального плану: «Ботаніка», «Зоологія», «Екологія та екологічна етика», «Заповідна справа в Україні» та ін.

Перед кожним заняттям магістрант-практикант зобов'язаний подати розгорнутий конспект заняття для узгодження з куратором (вчителем чи викладачем), що є допуском до проведення відповідного заняття.

Під час педагогічної практики повинні бути оцінені наступні види робіт:

1. проведення теоретичного заняття з визначеної дисципліни
2. проведення практичного, семінарського, лабораторного заняття
3. самоаналіз проведеного заняття та аналіз відвідуваних занять інших практикантів
4. складання завдань тестового поточного та підсумкового контролю з визначеного викладачем (вчителем) матеріалу
5. виконання завдань індивідуальної роботи: проведення заняття, розробка дидактичних матеріалів, створення контрольного блоку тощо
6. розробка начально-методичного забезпечення навчальної дисципліни
7. складання психолого-педагогічної характеристики на учнівський чи студентський колектив, визначення проблем та пошук шляхів їх вирішення.

Захист практики

Захист проведеної педагогічної практики передбачає заповнені відповідним чином та здані у визначений термін необхідні документи щодо проходження практики та публічний захист.

Після проходження педагогічної практики магістрант оформлює документацію на залік і здає:

- звіт проходження практики;
- щоденник практики;
- конспекти залікових занять;
- розробка окремих розділів з навчально-методичного комплексу обраної дисципліни;
- самоаналіз проведених занять;

- аналіз відвідуваних занять;
- психолого-педагогічну характеристику на учнівський чи студентський колектив, де було проведено практику.

Методи контролю проходження педагогічної практики

Поточний контроль здійснюється кураторами та керівниками практики протягом проходження студентами педагогічної практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи, залікових навчальних занять.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності студентів протягом конкретного періоду. Студент повинен підготувати та провести залікове заняття.

При висвітленні диференційованої оцінки студенту враховується рівень теоретичної підготовки майбутнього викладача, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями й навичками, ставлення до учнів, студентів, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною шкалою у процесі залікового модульного контролю.

Під час заліку визначається рейтингова оцінка успішності студентів за проведену практику. Рейтингова залікова оцінка студента не повинна бути меншою від 60 балів. Вона дорівнює сумі оцінок за захист звіту про практику та демонстрацію набутих студентом практичних знань і вмінь, а також базується на результатах поточного контролю (відвідування, повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази, вчасність та якість оформлення студентом щоденника і звіту про практику).

Предметом оцінювання якості практичної підготовки студента є рівень набутих ним практичних знань і навичок, уміння вести полеміку та захищати запропоновані у звіті положення. Отже, якість практичної підготовки студента оцінюється за такими показниками поточного і підсумкового модульного контролю:

- 1) самостійне проведення навчальних занять;
- 2) повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази;
- 3) вчасність та якість оформлення студентом щоденника і звіту про практику, своєчасне представлення їх на перевірку керівникові;
- 4) демонстрація набутих практичних знань і вмінь, захист звіту про практику.

Рейтингове оцінювання поточного контролю

Повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази є важливим показником процесу практичної підготовки.

Максимальна оцінка становить 20 балів. Оцінка за повноту і якість виконання завдань практики визначається нижче наведеними показниками.

Оцінювання повноти і якості виконання завдань практики

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання
20-16	відмінно	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані письмові первинні матеріали результатів виконання всіх завдань практики (плани-конспекти та інші документи)
15-11	добре	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані письмові первинні матеріали результатів виконання більшості завдань практики
10-6	задовільно	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані не в повному обсязі письмові первинні матеріали результатів виконання завдань практики
5-0	незадовільно	Якщо характеристика від бази практики негативна, до заліку не надані або частково надані письмові первинні матеріали результатів виконання завдань практики

Вчасність та якість оформлення студентом щоденника і звіту про практику, своєчасне представлення їх на перевірку керівникові свідчать про сумлінність та дисциплінованість студента. Вони визначаються за якістю оформлення та змісту звіту практики.

На оцінювання цього показника відводиться максимально 10 балів, які розподіляються за наступними показниками.

Оцінювання вчасності та якості оформлення документації

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання
10-8	відмінно	Якщо щоденник і звіт оформлені у відповідності з вимогами, а зміст відбиває результати виконання основних завдань практики
7-5	добре	Якщо щоденник і звіт оформлені у відповідності з вимогами, а зміст не повністю відбиває результати виконання основних завдань практики
4-2	задовільно	Якщо щоденник і звіт оформлені переважно у відповідності з вимогами, а зміст приблизно відбиває результати виконання основних завдань практики
1-0	незадовільно	Якщо щоденник і звіт не відбивають результатів проходження практики або вони відсутні

Демонстрація набутих студентом практичних знань і вмінь та захист звіту про практику є завершальним етапом в оцінюванні результатів його практичної підготовки. Оцінка за захист звіту про практику та демонстрацію набутих студентом практичних знань і вмінь визначається за якістю доповіді про виконання плану практики та відповідей на запитання. Максимальна оцінка – 40 балів.

Захист проведеної роботи передбачає обґрунтоване та аргументоване пояснення студентом-магістром наступник ключових питань.

Питання до диференційованого заліку з педагогічної практики

1. Оцініть оптимальність змісту проведених Вами занять (тип заняття, обсяг, складність, науковість тощо).
2. Чи вдалося реалізувати заплановані положення з обраного предмету чи дисципліни під час проходження педагогічної практики?
3. Чи вдалося на заліковому занятті звернути увагу на формування загальнологічних умінь аналізувати, порівнювати, узагальнювати, робити висновки; спеціальних умінь і навичок ставити досліди, проводити спостереження, працювати з роздатковим матеріалом, загальнонаукових умінь працювати з текстом і позатекстовими компонентами підручника?
4. Оцінити власне бачення проведених занять.
5. Чи була досягнута основна мета проведеного заняття?
6. Обґрунтування обраної структури і методичних прийомів ведення занять. Які проблеми виникали та які були шляхи їх вирішення?
7. Чи використовували основні положення поетапного формування понять при поясненні завдань занять?
8. Чи була можливість реалізувати міжпредметні зв'язки на заняттях? Як саме вони були реалізовані?
9. На якому рівні було організовано закріплення і узагальнення вивченого матеріалу заняття?
10. Чи відповідав обсяг і характер домашнього завдання віковим особливостям студентів?
11. Чи було, на Вашу думку, домашнє завдання проведеного заняття спрямованим на закріплення основних питань теми, що вивчалася?
12. Чи забезпечить виконання домашнього завдання проведеного заняття більш якісне вивчення матеріалу наступного уроку?
13. Які методи і методичні прийоми були застосовані на кожному етапі проведеного заняття? Чи сприяли дібрані методи вирішенню завдань кожного етапу заняття?
14. Аналіз діяльності учнів чи студентів на занятті.
15. Які форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів на проведеному уроці (індивідуальні, групові, колективні) були використані і чому? Скільки студентів (учнів) одержали оцінки за урок?
16. Використання основного навчального обладнання. Чи вдалося вам ефективно використати обладнання, що є в кабінеті під час проведення заняття? Як ви використовували?
17. Які форми організації навчання були проведені під час проходження педагогічної практики? Які заняття були найефективнішими і завдяки чому?
18. Які сучасні навчально-педагогічні технології було використано під час проведення заняття?
19. Які були виготовлені засоби навчання під час проходження педагогічної практики.

20. Яка була проведена позакласна робота під час проходження педагогічної практики, її аналіз.

Критерії оцінювання набутих знань і вмінь, захисту звіту практики

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання
40-31	відмінно	Якщо доповідь і відповіді на запитання вірні й повні
30-21	добре	Якщо доповідь недостатньо повна, а відповіді недостатньо вірні або викладені з незначними помилками
20-11	задовільно	Якщо доповідь неповна, а відповіді в основному вірні, але викладені зі значними помилками
1-10	незадовільно	Якщо доповідь не підготовлена або не розкриває суті проведеної роботи

Таким чином, за отриманою студентом загальною сумою балів поточного та підсумкового модульного контролю керівник практики від університету виставляє оцінку в залікову відомість і залікову книжку за шкалою ECTS та національною шкалою.

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для практики
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
70 – 79	C	
60 – 69	D	задовільно
50 – 59	E	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни